

Ustavni sud Republike Srpske, na osnovu člana 115. Ustava Republike Srpske, člana 40. stav 5. i člana 61. stav 1. tačka g) Zakona o Ustavnom sudu Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" br. 104/11 i 92/12), na sjednici održanoj 30. marta 2022. godine, d o n i o j e

R J E Š E N J E

Ne prihvata se inicijativa za ocjenjivanje ustavnosti i zakonitosti člana 3. stav 1. i člana 4. stav 1. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 68/05).

O b r a z l o ž e n j e

Radenko Topić iz Čelinca dao je Ustavnom sudu Republike Srpske inicijativu za pokretanje postupka za ocjenjivanje ustavnosti i zakonitosti člana 3. stav 1. i člana 4. stav 1. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 68/05), koju je donijela Skupština Advokatske komore Republike Srpske. U inicijativi se navodi da osporene odredbe ove tarife, kojima je propisano da advokat i korisnik njegove usluge, odnosno klijent, mogu ugovoriti pružanje pravne pomoći za svaki ili određene slučajeve i visinu naknade advokatu, nisu u saglasnosti sa članom 46. st. 1. i 2. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ br. 29/78, 39/85, 45/89 i „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04). Ovim zakonskim normama je, kako ističe davalac inicijative, propisano da ugovorna obaveza mora biti određena, zbog čega smatra da u svakom pojedinačnom slučaju advokat i njegov klijent moraju sačiniti pismeni ugovor kojim bi jasno definisali međusobna prava i obaveze. Osporenim odredbama Tarife, koje predviđaju da se ovakav ugovor može zaključiti, ali ne propisuju takvu obaveznu, narušena je, po mišljenju davaoca inicijative, pravna sigurnost lica koja koriste usluge advokata, jer se radi o osobama koje u najvećem broju slučajeva ne poznaju pravo i mogu pretrpjeti štetu u slučaju eventualne zloupotrebe od strane advokata. Slijedom navedenog, u inicijativi se predlaže da Sud, nakon sprovedenog postupka, utvrdi da osporene odredbe predmetne tarife nisu u saglasnosti sa Zakonom o obligacionim odnosima i članom 108. stav 2. Ustava Republike Srpske.

U odgovoru na inicijativu koji je dostavila Advokatska komora Republike Srpske iznosi se stav da su navodi inicijative u potpunosti neosnovani, paušalni i proizvoljni. Donosilac osporene tarife ukazuje na odredbe stava 2. člana 3. ovog akta, kojim je propisana forma ugovora o pružanju pravne pomoći i koje elemente taj ugovor mora sadržavati, kao i stavova 2, 3. i 4. člana 4. koji uređuju pitanje na koji način advokat i klijent mogu ugovoriti visinu nagrade advokatu, te visinu troškova za njegov rad. U vezi sa navedenim, u odgovoru se ističe da se osporene norme Tarife ne mogu posmatrati izolovano, već isključivo u vezi sa ostalim odredbama člana 3. i člana 4. ovog akta. Takođe se navodi da ugovorne strane svoje međusobne odnose mogu urediti na način koji njima najviše odgovara u konkretnim okolnostima, te su slobodne da ugovor, za koji zakon ne predviđa određenu formu, zaključe u posebnoj formi. Donosilac predmetnog akta je mišljenja da osporene norme ove tarife nisu u suprotnosti sa članom 46. Zakona o obligacionim odnosima (ovaj član sadrži samo dva stava), već otvaraju mogućnost advokatu i klijentu da pismenim ugovorom međusobne odnose u pogledu plaćanja za rad advokata ugovore drugačije nego što je to predviđeno članom 1. Tarife.

Tarifu o nagradama i naknadi troškova za rad advokata ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 68/05) donijela je Skupština Advokatske komore Republike Srpske na osnovu člana 15. Zakona o

advokaturi i člana 12. Statuta Advokatske komore Republike Srpske, uz saglasnost Ministarstva pravde Republike Srpske broj 03/2-052-573/05 od 4. jula 2005. godine. Osporenim odredbama ove tarife propisano je: da advokat i klijent mogu ugovoriti pružanje pravne pomoći za svaki ili određene slučajeve, na određeno ili neodređeno vrijeme, i ugovoriti nagradu advokatu u paušalnom iznosu (član 3. stav 1), te da advokat i klijent mogu ugovoriti visinu nagrade advokatu, kao i visinu troškova za rad i u vezi s radom advokata (član 4. stav 1).

U postupku ocjenjivanja ustavnosti i zakonitosti osporenih normi ove tarife Sud je imao u vidu da prema odredbama tačkaka 6. i 18. Amandmana XXXII na Ustav Republike Srpske, kojim je zamijenjen član 68. Ustava, Republika uređuje i obezbjeđuje, pored ostalog, obligacione odnose i druge odnose od interesa za Republiku, u skladu sa Ustavom. Pored toga, prema članu 131. Ustava, advokatura je samostalna i nezavisna djelatnost i služba koja pruža pravnu pomoć, a organizacija i rad advokature se uređuju zakonom.

Odredbama Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ br. 29/78, 39/85, 45/89 i „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04) koje su, po ocjeni Suda, relevantne u konkretnom slučaju, propisano je: da je ugovor zaključen kad su se ugovorne strane saglasile o bitnim sastojcima ugovora (član 26), da se volja za zaključenje ugovora može izjaviti riječima, uobičajenim znacima ili drugim ponašanjem iz koga se sa sigurnošću može zaključiti o njenom postojanju, a izjava volje mora da bude učinjena slobodno i ozbiljno (član 28), te da zaključivanje ugovora ne podliježe nikakvoj formi, osim ako je zakonom drugačije određeno (član 67. stav 1).

Članom 46. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ br. 29/78, 39/85, 45/89 i „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04), u odnosu na koji davalac inicijative traži ocjenu osporenih normi Tarife, propisano je da se ugovorna obaveza može sastojati u davanju, činjenju, nečinjenju i trpljenju (stav 1), te da ona mora biti moguća, dopuštena i određena, odnosno odrediva (stav 2).

Imajući u vidu navedene ustavne i zakonske odredbe, Sud je ocijenio da propisivanje iz osporenih normi predmetne tarife nije suprotno članu 46. Zakona o obligacionim odnosima, kako to smatra davalac inicijative. Naime, Sud je, prije svega, uzeo u obzir da je advokatura nezavisna i samostalna služba pružanja pravne pomoći, te je advokat dužan da pravnu pomoć pruža stručno i savjesno, u skladu sa ustavom, zakonom i podzakonskim aktima. U vršenju ove djelatnosti advokat ima pravo i dužnost da preuzima pravne radnje na koje ga je stranka ovlastila, a koje mogu koristiti stranci u ostvarivanju njenih prava i interesa. Za svoj rad advokat ima pravo na nagradu i naknadu troškova, u skladu sa Tarifom koju, na osnovu zakonskih ovlašćenja, donosi Advokatska komora Republike Srpske.

Prilikom ove ocjene Sud je, takođe, imao u vidu da davalac inicijative osporava predmetne norme Tarife prevashodno iz razloga što smatra da bi advokat i klijent, shodno članu 46. Zakona o obligacionim odnosima, u svakom pojedinom slučaju morali zaključiti pismeni ugovor u pogledu njihovih međusobnih prava i obaveza. U suprotnom, po mišljenju davaoca inicijative, bile bi narušene navedene zakonske odredbe, kao i pravna sigurnost klijenata. Međutim, ovakvi navodi inicijative su, po mišljenju ovog suda, rezultat pogrešnog tumačenja člana 46, te ostalih relevantnih normi Zakona o obligacionim odnosima. Naime, ovim zakonom nije predviđena obavezna pismena forma ugovora, već se ugovor smatra zaključenim kada se ugovorne strane

saglase o bitnim sastojcima istog, tako da, generalno gledajući, zaključenje ugovora ne podliježe nekoj posebnoj formi, osim u slučaju kada je zakonom izričito drugačije određeno za pojedine imenovane ugovore (što nije predviđeno za ugovor o pružanju advokatskih usluga). Dakle, Zakonom o obligacionim odnosima nije propisana obavezna pismena forma svih ugovora, zbog čega advokat i klijent mogu disponirati međusobnim pravima i obavezama iz ovog obligacionog odnosa bez obaveze zaključenja pismenog ugovora o pružanju advokatskih usluga. U slučaju da, na osnovu saglasne izjave volja, advokat i klijent u pogledu pružanja pravne pomoći u paušalnom iznosu ili visine nagrade advokatu i visine troškova za njegov rad žele zaključiti ugovor u pismenoj formi, odredbama člana 3. stav 2. i člana 4. st. 2, 3. i 4. Tarife su detaljnije razrađena ova pitanja.

Prema tome, normiranje iz osporene tarife, kojim se daje mogućnost zaključenja ugovora između advokata i klijenta u pismenoj formi, ali se ne predviđa ovakva obaveza, po ocjeni Suda, nije u suprotnosti sa članom 46. Zakona o obligacionim odnosima, tako da činjenica da između advokata i klijenta nije, u svakom pojedinom slučaju, sačinjen pismeni ugovor o pružanju advokatskih usluga ne znači da ugovorna obaveza nije moguća, dopuštena i određena, odnosno da ne ispunjava standarde propisane ovom zakonskom odredbom.

Slijedom navedenog, Sud je ocijenio da osporenim propisivanjem nije narušeno načelo zakonitosti iz člana 108. Ustava.

Kako je u toku prethodnog postupka pravno stanje potpuno utvrđeno i prikupljeni podaci pružaju pouzdan osnov za odlučivanje, Sud je, na osnovu člana 40. stav 5. Zakona o Ustavnom sudu Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 104/11 i 92/12), u ovom predmetu odlučio bez donošenja rješenja o pokretanju postupka.

Na osnovu izloženog odlučeno je kao u izreci ovog rješenja.

Ovo rješenje Ustavni sud je donio u sastavu: predsjednik Suda mr Džerard Selman i sudije: Milenko Arapović, Vojin Bojanić, Amor Bukić, Zlatko Kulenović, Irena Mojović, prof. dr Marko Rajčević i akademik prof. dr Snežana Savić.

Broj: U-24/21
30. marta 2022. godine

PREDSJEDNIK
USTAVNOG SUDA
Mr Džerard Selman, s.r.